

XÂY DỰNG HỆ THỐNG BÀI TẬP RÈN KĨ NĂNG VIẾT MỞ BÀI TRONG VĂN MIÊU TẢ CHO HỌC SINH LỚP 4

Nguyễn Thị Thanh Thanh
Trường Tiểu học Phan Đăng Lưu, phường Hoà Cường, thành phố Đà Nẵng
Lê Sao Mai
Trường Đại học Sư phạm, Đại học Đà Nẵng
Email: lsmai@ued.udn.vn

Tóm tắt: Rèn luyện kĩ năng viết mở bài là một nội dung quan trọng trong dạy học văn miêu tả ở tiểu học, đặc biệt ở lớp 4 khi học sinh bắt đầu viết bài văn hoàn chỉnh và từng bước hình thành năng lực viết. Bài viết tập trung làm rõ cơ sở lí luận, vai trò và yêu cầu của kĩ năng viết mở bài trong văn miêu tả; đồng thời phân tích thực trạng kĩ năng viết mở bài của học sinh lớp 4 trong dạy học Tiếng Việt. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất xây dựng hệ thống bài tập rèn kĩ năng viết mở bài theo định hướng phát triển năng lực, bảo đảm tính hệ thống, kế thừa và phù hợp với đặc điểm tâm lí lứa tuổi góp phần nâng cao chất lượng viết mở bài và bài văn miêu tả của học sinh lớp 4.

Từ khóa: viết mở bài; văn miêu tả; hệ thống bài tập; học sinh lớp 4; năng lực viết.

BUILDING A SYSTEM OF EXERCISES TO IMPROVE INTRODUCTORY PARAGRAPH WRITING SKILLS IN DESCRIPTIVE ESSAYS FOR GRADE 4 STUDENTS

Abstract: Training introductory paragraph writing skills is an important component in teaching descriptive writing at the primary level, especially in Grade 4, when students begin to write complete essays and gradually develop writing competence. This paper clarifies the theoretical foundations, roles, and requirements of introductory paragraph writing skills in descriptive texts; at the same time, it analyzes the current situation of Grade 4 students' introductory paragraph writing skills in Vietnamese language teaching. Based on the findings, the paper proposes the development of a system of exercises aimed at improving introductory paragraph writing skills in accordance with a competency-based approach, ensuring systematicity, continuity, and suitability to students' psychological characteristics. The proposed system is expected to contribute to enhancing the quality of introductory paragraphs and descriptive essays written by Grade 4 students.

Keywords: introductory paragraph writing; descriptive writing; system of exercises; Grade 4 students; writing competence.

Nhận bài: 17/01/2026

Phản biện: 24/02/2026

Duyệt đăng: 27/02/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, môn Tiếng Việt ở tiểu học giữ vai trò quan trọng trong việc hình thành và phát triển năng lực ngôn ngữ cho học sinh, trong đó năng lực viết được xem là một thành tố cốt lõi. Ở lớp 4 – giai đoạn học sinh chuyển từ viết đoạn sang viết bài văn hoàn chỉnh – việc rèn luyện kĩ năng viết văn miêu tả có ý nghĩa đặc biệt trong việc phát triển tư duy ngôn ngữ và khả năng diễn đạt bằng tiếng Việt.

Trong cấu trúc bài văn miêu tả, phần mở bài có vai trò định hướng nội dung, giới thiệu đối tượng miêu tả và tạo ấn tượng ban đầu cho người đọc. Một mở bài phù hợp, mạch lạc không chỉ góp phần nâng cao chất lượng bài viết mà còn thể hiện năng lực sử dụng ngôn ngữ và khả năng sáng tạo của học sinh. Tuy nhiên, thực tế cho thấy kĩ năng viết mở bài trong văn miêu tả của học sinh lớp 4 còn nhiều hạn chế. Học sinh thường viết mở bài theo lối đơn giản, khuôn mẫu; gặp khó khăn trong việc lựa chọn kiểu mở bài phù hợp và diễn đạt ý một cách mạch lạc, hấp dẫn. Những hạn chế này ảnh hưởng trực tiếp đến chất lượng bài văn miêu tả nói chung.

Nguyên nhân của thực trạng trên có thể xuất phát từ việc kĩ năng viết mở bài chưa được rèn luyện một cách có hệ thống. Trong dạy học Tiếng Việt, nội dung rèn luyện kĩ năng này chủ yếu được lồng ghép trong các tiết Tập làm văn, thông qua một số bài tập hoặc văn mẫu, chưa hình thành được một hệ thống bài tập riêng biệt, có tính kế thừa và phân hóa theo mức độ nhận thức của học sinh. Vì vậy, học sinh còn thiếu cơ hội được luyện tập thường xuyên, từng bước từ nhận diện, phân tích đến vận dụng sáng tạo khi viết mở bài.

Từ thực trạng đó, việc xây dựng một hệ thống bài tập rèn kĩ năng viết mở bài trong văn miêu tả cho học sinh lớp 4 là yêu cầu cần thiết và có ý nghĩa thiết thực. Xuất phát từ những lí do trên, bài viết tập trung xây dựng hệ thống bài tập rèn kĩ năng viết mở bài trong văn miêu tả cho học sinh lớp 4 và tiến hành đánh giá tính khả thi của hệ thống bài tập trong thực tiễn dạy học Tiếng Việt ở tiểu học.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Cơ sở lý luận

Trong dạy học văn miêu tả ở tiểu học, kỹ năng viết mở bài giữ vị trí quan trọng vì đây là bộ phận mở đầu có chức năng giới thiệu đối tượng được miêu tả và định hướng nội dung cho toàn bộ bài viết. Mở bài cùng với thân bài và kết bài tạo nên bố cục hoàn chỉnh của một bài văn, trong đó mở bài được xem như “điểm xuất phát”, giúp người đọc hình dung khái quát đối tượng trước khi đi vào các chi tiết cụ thể. Đối với học sinh lớp 4, giai đoạn bắt đầu viết bài văn hoàn chỉnh, việc nhận thức được vai trò của mở bài có ý nghĩa lớn trong việc hình thành tư duy tổ chức bài viết và ý thức về cấu trúc văn bản. Mở bài không chỉ dừng ở chức năng giới thiệu mà còn định hướng nội dung, tạo hứng thú, gợi cảm xúc và kết nối tự nhiên với phần thân bài. Ngược lại, nếu mở bài sơ sài, khuôn mẫu hoặc không đúng yêu cầu, bài văn sẽ dễ rời rạc, thiếu điểm nhấn và giảm hiệu quả biểu đạt.

Theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, dạy học Tiếng Việt ở tiểu học hướng tới phát triển năng lực ngôn ngữ, trong đó năng lực viết được thể hiện ở khả năng tạo lập văn bản có bố cục rõ ràng, nội dung phù hợp và diễn đạt mạch lạc. Vì vậy, ở lớp 4, học sinh không chỉ cần “có mở bài” mà còn phải biết viết mở bài đúng kiểu, đúng nội dung, ngắn gọn, rõ ý và liên kết tự nhiên với thân bài. Trong văn miêu tả, có hai kiểu mở bài cơ bản là mở bài trực tiếp và mở bài gián tiếp. Mở bài trực tiếp đi thẳng vào giới thiệu đối tượng, có ưu điểm ngắn gọn, rõ ràng, dễ thực hiện, phù hợp với học sinh tiểu học nhưng dễ rơi vào đơn điệu nếu lặp lại khuôn mẫu. Mở bài gián tiếp dẫn dắt qua chi tiết, kỉ niệm, hoàn cảnh hoặc suy nghĩ liên quan trước khi giới thiệu đối tượng, có khả năng tạo hấp dẫn và thể hiện tính sáng tạo, nhưng khó hơn vì đòi hỏi sự lựa chọn chi tiết phù hợp và diễn đạt mạch lạc. Việc rèn luyện kỹ năng viết mở bài cho học sinh lớp 4 cần bảo đảm các yêu cầu: đúng nội dung, giới thiệu được đối tượng miêu tả, diễn đạt rõ ràng, ngắn gọn, liên kết tự nhiên với phần thân bài, từ đó góp phần nâng cao chất lượng bài văn miêu tả nói chung.

2.2. Thực trạng kỹ năng viết mở bài trong văn miêu tả của học sinh lớp 4

2.2.1. Đối tượng và phạm vi khảo sát

Để đánh giá thực trạng kỹ năng viết mở bài trong văn miêu tả cho học sinh lớp 4, chúng tôi tiến hành khảo sát tại Trường Tiểu học Phan Đăng

Luru, phường Hoà Cường, TP. Đà Nẵng. Số lượng đối tượng khảo sát: 7 giáo viên (GV) dạy Tiếng Việt lớp 4 tại trường; 70 HS lớp 4 hiện đang học tập tại hai lớp 4/4 và 4/7.

2.2.2. Nội dung khảo sát và phương pháp thu thập dữ liệu

Nội dung khảo sát tập trung vào các khía cạnh sau:

Mức độ nhận thức của giáo viên về vai trò của kỹ năng viết mở bài trong văn miêu tả (mức độ quan tâm, tần suất rèn luyện và quan điểm của giáo viên);

Thực trạng xây dựng bài tập rèn kỹ năng viết mở bài, tập trung vào các nội dung như: mức độ đa dạng của các dạng bài tập; cách phân chia bài tập theo các mức độ (nhận diện, phân tích, viết lại, vận dụng sáng tạo); sự phù hợp của bài tập với trình độ nhận thức và đặc điểm tâm lí của học sinh lớp 4.

Mức độ tổ chức sử dụng bài tập trong thực tế giảng dạy (cách giáo viên hướng dẫn học sinh thực hiện bài tập, mức độ lồng ghép bài tập rèn kỹ năng viết mở bài trong các tiết Tập làm văn; hình thức kiểm tra, đánh giá đối với phần mở bài trong bài viết của học sinh)

Thực trạng kỹ năng viết mở bài của học sinh, thể hiện qua khả năng xác định yêu cầu đề bài, lựa chọn kiểu mở bài (trực tiếp, gián tiếp), cách diễn đạt ý mở bài và mức độ sáng tạo trong bài viết.

Những thuận lợi và khó khăn mà giáo viên và học sinh gặp phải trong quá trình rèn luyện kỹ năng viết mở bài, từ đó xác định nhu cầu cần thiết của việc xây dựng một hệ thống bài tập rèn kỹ năng viết mở bài trong văn miêu tả cho học sinh lớp 4 một cách khoa học, phù hợp và hiệu quả.

2.2.3. Kết quả khảo sát thực trạng kỹ năng viết mở bài trong văn miêu tả của học sinh lớp 4

Dựa trên kết quả khảo sát thực tế tại Trường Tiểu học Phan Đăng Luru, chúng tôi thu thập được các số liệu và nhận xét sau:

a. Khả năng nhận diện các kiểu mở bài trong văn miêu tả: Học sinh được yêu cầu đọc từ 2 đến 3 đoạn văn mở bài trong văn miêu tả và phân biệt đó là mở bài trực tiếp hay mở bài gián tiếp.

Kết quả khảo sát cho thấy: 28,5% học sinh nhận diện đúng trên 80% các dạng mở bài; 45,7% học sinh nhận diện đúng từ 50% đến 80%; trong khi đó, 25,8% học sinh nhận diện đúng dưới 50% các dạng mở bài.

Như vậy, phần lớn học sinh lớp 4 đã bước đầu nhận biết được các kiểu mở bài, tuy nhiên mức độ

nhận diện chưa đồng đều. Một bộ phận học sinh còn lúng túng trong việc phân biệt đặc điểm của mở bài trực tiếp và mở bài gián tiếp, đặc biệt khi các đoạn văn có cách dẫn dắt gián tiếp hoặc mang tính gợi tả, biểu cảm.

b. Khả năng viết mở bài trong văn miêu tả: Học sinh được yêu cầu viết một đoạn mở bài cho đề văn miêu tả con vật hoặc cây cối quen thuộc.

Kết quả cho thấy: 20,7% học sinh viết được mở bài đúng yêu cầu, rõ đối tượng miêu tả và có tính gợi mở; 40,2% học sinh viết được mở bài nhưng còn hạn chế về cách diễn đạt, chưa tạo được sự hấp dẫn; 39,1% học sinh viết mở bài chưa đạt yêu cầu hoặc không xác định đúng vai trò của phần mở bài.

Kết quả này cho thấy kỹ năng viết mở bài của học sinh lớp 4 còn nhiều hạn chế. Nhiều em chưa nắm vững yêu cầu của phần mở bài, thường viết lan sang thân bài hoặc chỉ dừng lại ở những câu giới thiệu đơn giản, mang tính khuôn mẫu.

c. Khả năng sử dụng ngôn ngữ và liên kết ý trong mở bài:

Qua phân tích các bài viết, chỉ 28,3% học sinh có thể viết mở bài mạch lạc, sử dụng từ ngữ phù hợp và có sự liên kết tự nhiên giữa các câu. 42,4% học sinh viết mở bài đúng nội dung nhưng diễn đạt còn rời rạc, thiếu linh hoạt, chủ yếu lặp lại những cách mở bài quen thuộc. Còn 29,3% học sinh gặp khó khăn trong việc sắp xếp ý và sử dụng từ ngữ, dẫn đến mở bài thiếu rõ ràng hoặc không đúng yêu cầu.

Điều này cho thấy học sinh chưa hình thành thói quen vận dụng linh hoạt các kiểu mở bài cũng như chưa được rèn luyện đầy đủ kỹ năng liên kết ý và tổ chức câu trong phần mở bài.

d. Nhận xét của giáo viên về việc dạy học kỹ năng viết mở bài:

Kết quả khảo sát giáo viên cho thấy: 66,7% giáo viên cho rằng nội dung rèn kỹ năng viết mở bài trong sách giáo khoa còn hạn chế, chủ yếu lồng ghép, chưa có hệ thống bài tập riêng; 83,3% giáo viên gặp khó khăn do thiếu tài liệu và bài tập hỗ trợ chuyên sâu; 50% giáo viên nhận định học sinh ít hứng thú với việc viết mở bài vì khó viết, khó sáng tạo. Đáng chú ý, 100% giáo viên đều thống nhất cần xây dựng một hệ thống bài tập khoa học, phù hợp nhằm hỗ trợ học sinh rèn luyện kỹ năng viết mở bài hiệu quả hơn.

2.2.4. Tổng kết thực trạng kỹ năng viết mở bài trong văn miêu tả của học sinh lớp 4

Từ kết quả khảo sát có thể khẳng định rằng kỹ năng viết mở bài trong văn miêu tả của học sinh lớp 4 còn nhiều hạn chế, thể hiện ở khả năng nhận diện kiểu mở bài, tổ chức ý, sử dụng ngôn ngữ và sáng tạo trong diễn đạt. Đồng thời, thực tiễn giảng dạy cũng cho thấy sự thiếu hụt về hệ thống bài tập chuyên biệt để rèn luyện kỹ năng này. Đây chính là cơ sở thực tiễn quan trọng, khẳng định tính cần thiết của việc xây dựng hệ thống bài tập rèn kỹ năng viết mở bài trong văn miêu tả cho học sinh lớp 4 theo định hướng phát triển năng lực.

2.3. Xây dựng hệ thống bài tập rèn kỹ năng viết mở bài trong văn miêu tả cho học sinh lớp 4

2.3.1. Nguyên tắc xây dựng hệ thống bài tập

Việc xây dựng hệ thống bài tập rèn kỹ năng viết mở bài trước hết bám sát mục tiêu môn Tiếng Việt và yêu cầu cần đạt của lớp 4 theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Các bài tập hướng tới giúp học sinh nhận biết được vai trò của mở bài, phân biệt được các kiểu mở bài và từng bước vận dụng vào thực hành viết văn miêu tả đúng yêu cầu, phù hợp với nội dung và đối tượng miêu tả.

Hệ thống bài tập được thiết kế phù hợp với đặc điểm tâm lý và năng lực ngôn ngữ của học sinh lớp 4. Nội dung và hình thức bài tập bảo đảm vừa sức, rõ yêu cầu, tránh gây áp lực cho học sinh, đồng thời tạo điều kiện để các em từng bước hình thành kỹ năng viết mở bài thông qua luyện tập thường xuyên và có định hướng.

2.3.2. Cấu trúc hệ thống bài tập rèn kỹ năng viết mở bài

Hệ thống bài tập rèn kỹ năng viết mở bài được phân nhóm theo mục tiêu rèn luyện kỹ năng, gắn với các bước hình thành và phát triển kỹ năng viết mở bài của học sinh lớp 4. Việc phân nhóm bài tập nhằm giúp giáo viên dễ dàng lựa chọn và tổ chức hoạt động dạy học phù hợp với trình độ và nhu cầu của học sinh.

Các nhóm bài tập có mối quan hệ chặt chẽ với nhau, được sắp xếp theo tiến trình từ dễ đến khó. Học sinh bắt đầu với các bài tập nhận diện và phân loại mở bài, sau đó chuyển sang phân tích, đánh giá, viết lại mở bài theo gợi ý, viết mở bài hoàn chỉnh và cuối cùng là sáng tạo mở bài mới. Tiến trình này giúp học sinh từng bước làm chủ kỹ năng viết mở bài, từ hiểu biết ban đầu đến vận dụng linh hoạt và sáng tạo trong thực hành viết văn miêu tả.

Bảng phân loại hệ thống bài tập

Dạng bài tập	Nội dung	Số lượng (bài)	Kí hiệu
Nhóm bài tập nhận diện và phân loại	Nhận biết mở bài trong bài văn miêu tả; phân biệt mở bài trực tiếp – gián tiếp	7	A
Bài tập phân tích và đánh giá	Phân tích đặc điểm, tác dụng của các kiểu mở bài	5	B
Bài tập so sánh – chỉnh sửa	So sánh các cách mở bài, sửa lỗi, hoàn thiện mở bài	5	C
Bài tập luyện viết	Viết mở bài theo yêu cầu cho đề bài cụ thể	5	D
Bài tập vận dụng – sáng tạo	Viết nhiều kiểu mở bài cho cùng một đối tượng miêu tả	5	E
Tổng		27	

2.3.3. Các nhóm bài tập rèn kỹ năng viết mở bài

Nhóm 1: Nhóm bài tập nhận diện và phân loại mở bài

a. Mục đích - ý nghĩa

Nhóm bài tập này nhằm giúp học sinh nhận biết được mở bài trong bài văn miêu tả và phân biệt các kiểu mở bài khác nhau. Thông qua việc xác định vị trí và kiểu mở bài trong các văn bản mẫu, học sinh bước đầu hình thành hiểu biết về đặc điểm và chức năng của mở bài.

b. Cách thực hiện

Học sinh đọc các đoạn văn, bài văn miêu tả mẫu trong sách giáo khoa hoặc ngữ liệu bổ trợ, xác định phần mở bài và phân loại theo kiểu mở bài. Hoạt động này thường được tổ chức dưới hình thức cá nhân hoặc thảo luận nhóm, kết hợp với nhận xét, đối chiếu để củng cố hiểu biết.

Nhóm 2: Bài tập phân tích và đánh giá mở bài

a. Mục đích - ý nghĩa

Nhóm bài tập này hướng tới việc giúp học sinh phân tích nội dung, cách diễn đạt và mức độ phù hợp của mở bài. Học sinh được yêu cầu nhận xét, so sánh các mở bài khác nhau, từ đó hiểu rõ hơn yêu cầu của một mở bài phù hợp và hiệu quả.

b. Cách thực hiện

Học sinh phân tích một số mở bài đã cho, nhận xét về cách giới thiệu đối tượng, cách diễn đạt và mức độ hấp dẫn. Các em có thể so sánh nhiều mở bài cho cùng một đề tài để thấy được sự khác nhau giữa các cách viết và lựa chọn cách viết phù hợp.

Nhóm 3: Bài tập viết mở bài theo gợi ý

a. Mục đích - ý nghĩa

Nhóm bài tập này giúp học sinh rèn luyện kỹ năng viết mở bài thông qua việc chỉnh sửa, viết lại hoặc hoàn thiện mở bài dựa trên các gợi ý cụ thể. Các bài tập ở nhóm này hỗ trợ học sinh khắc phục những hạn chế thường gặp như diễn đạt khuôn

mẫu, thiếu mạch lạc hoặc chưa đúng yêu cầu.

b. Cách thực hiện

Giáo viên cung cấp đề bài kèm theo các gợi ý về đối tượng miêu tả, cách dẫn dắt hoặc từ ngữ trọng tâm. Học sinh dựa vào gợi ý để viết mở bài ngắn, sau đó trao đổi, chỉnh sửa để hoàn thiện.

Nhóm 4: Bài tập viết mở bài hoàn chỉnh theo đề

a. Mục đích - ý nghĩa

Dạng bài tập này nhằm rèn luyện khả năng điều chỉnh và linh hoạt trong diễn đạt, giúp học sinh nhận ra rằng một đề tài có thể có nhiều cách mở bài khác nhau. Qua đó, học sinh tránh được lối viết khuôn mẫu và nâng cao khả năng sử dụng ngôn ngữ.

b. Cách thực hiện

Học sinh viết lại mở bài đã cho theo một cách khác (chẳng hạn chuyển từ mở bài trực tiếp sang gián tiếp), hoặc chỉnh sửa mở bài chưa phù hợp để làm cho rõ ràng, hấp dẫn hơn. Hoạt động có thể kết hợp nhận xét chéo giữa học sinh.

Nhóm 5: Bài tập sáng tạo mở bài mới

a. Mục đích - ý nghĩa

Nhóm bài tập này nhằm khuyến khích học sinh phát huy tính sáng tạo trong viết, thử nghiệm các cách mở bài khác nhau và lựa chọn cách diễn đạt phù hợp. Các bài tập ở nhóm này giúp học sinh nâng cao khả năng tư duy, tạo hứng thú khi viết và góp phần hình thành phong cách viết cá nhân.

b. Cách thực hiện

Học sinh tự viết mở bài cho một đề văn miêu tả cụ thể, không bị ràng buộc bởi gợi ý chi tiết. Giáo viên khuyến khích học sinh trình bày sản phẩm, chia sẻ ý tưởng và nhận xét lẫn nhau để hoàn thiện kỹ năng viết.

III. KẾT LUẬN

Viết mở bài là một kỹ năng có vai trò quan trọng trong dạy học văn miêu tả ở tiểu học, góp

phần định hướng nội dung, tạo ấn tượng ban đầu và nâng cao chất lượng bài văn của học sinh. Phân tích thực trạng cho thấy kỹ năng viết mở bài trong văn miêu tả của học sinh lớp 4 còn nhiều hạn chế, thể hiện ở nhận thức chưa đầy đủ về vai trò của mở bài, cách diễn đạt còn đơn điệu và khả năng vận dụng các kiểu mở bài chưa linh hoạt. Những hạn chế này ảnh hưởng trực tiếp đến tính mạch lạc, hấp dẫn và hiệu quả biểu đạt của bài văn miêu tả.

Trên cơ sở yêu cầu của Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 và nội dung sách giáo khoa Tiếng Việt lớp 4, bài viết đã xây dựng một hệ thống bài tập rèn kỹ năng viết mở bài trong văn miêu tả cho học sinh lớp 4 theo định hướng phát triển năng lực. Hệ thống bài tập được thiết kế có tính hệ thống, kế thừa và phù hợp với đặc điểm tâm lý, nhận thức của học sinh tiểu học; đồng thời bảo

đảm tiến trình rèn luyện từ nhận diện, phân tích đến vận dụng và sáng tạo. Đây là đóng góp cốt lõi của bài báo, góp phần làm rõ cách tiếp cận rèn luyện kỹ năng viết mở bài như một kỹ năng thành phần cần được tổ chức dạy học chuyên biệt, thay vì chỉ lồng ghép trong các tiết Tập làm văn.

Kết quả nghiên cứu cho thấy hệ thống bài tập đề xuất có giá trị tham khảo đối với giáo viên tiểu học trong việc tổ chức dạy học viết văn miêu tả theo hướng phát triển năng lực, giúp học sinh từng bước nâng cao kỹ năng viết mở bài và chất lượng bài văn nói chung. Những kết quả và gợi ý từ bài viết có thể được vận dụng linh hoạt trong thực tiễn giảng dạy Tiếng Việt lớp 4, đồng thời là cơ sở để tiếp tục nghiên cứu, mở rộng việc rèn luyện các kỹ năng thành phần khác trong dạy học viết ở tiểu học.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Đỗ Ngọc Thống & Phạm Minh Diệu, 2003. Văn miêu tả trong nhà trường phổ thông. Hà Nội: Nhà xuất bản Giáo dục.
Lê Phương Nga, 2015. Phương pháp dạy học Tiếng Việt ở Tiểu học II. Hà Nội: Nhà xuất bản Đại học Sư phạm.
Đỗ Hữu Châu, 2001. Đại cương ngôn ngữ học – Tập II (Ngữ dụng học). Hà Nội: Nhà xuất bản Giáo dục.
Vũ Tú Nam & Phạm Hồ, 1998. Văn miêu tả và kể chuyện. Hà Nội: Nhà xuất bản Giáo dục.
Nguyễn Trí, 1998. Văn miêu tả và phương pháp dạy văn miêu tả ở Tiểu học. Hà Nội: Nhà xuất bản Giáo dục.